

**DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
12/5808

Dato
24.01.2013

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 4 i 2013

Miljøverndepartementet viser til klage fra Sammenslutningen av storviltvald (Hedemarken Storviltvald, Lundebu Storviltvald, Bergen Storviltlag, Homstvedt Storviltlag, Krogstad Storviltlag og Hærland Rovviltlag) av 6. desember 2012, klage fra Bygdefolk for Rovdyr av 10. desember 2012 og klage fra Follo gaupejaktlag av 22. desember 2012. Det klages på rovviltnemnda i region 4 (Østfold, Akershus og Oslo) sitt vedtak av 20. november om kvote for jakt på gaupe i 2013.

Klagen er behandlet etter lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 11.

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 4 om kvote for jakt på gaupe i 2013 på seks dyr, hvorav maksimalt to hunndyr på ett år eller eldre. Klagen tas dermed ikke til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 4 (Østfold, Akershus og Oslo) vedtok 20. november 2012 en totalkvote på 6 gauper, hvorav maksimalt 2 hunndyr på ett år eller eldre, for gaupejakten i 2013. Vedtaket ble påklaget av en sammenslutning av storviltvald (Hedemarken Storviltvald, Lundebu Storviltvald, Bergen Storviltlag, Homstvedt Storviltlag, Krogstad Storviltlag og Hærland Rovviltlag) den 6. desember 2012, av Bygdefolk for rovdyr den 10. desember 2012 og av Follo gaupejaktlag den 22. desember. Klagen fra Follo gaupejaktlag ble framsatt etter klagefristens utløp, men

departementet besluttet pga. særskilte omstendigheter likevel å realitetsbehandle klagen, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10. februar 1967 § 31.

Rovviltnemnda i region 4 har med grunnlag i klagen fra Sammenslutningen av storviltvald og Bygdefolk for rovdyr vurdert saken på nytt, og opprettholder sitt vedtak av 20. november 2012. Rovviltnemnda oversendte saken til Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse den 21. desember 2012. Follo gaupejaktlag henvendte seg til roviltnemnda i brev av 22. desember 2012 hvor de fremmet krav om ny behandling av saken ettersom deres klage ikke var behandlet, til tross for at klagen etter det gaupejaktlaget opplyser var sendt per post før fristens utløp. Rovviltnemnda i region 4 hadde på dette tidspunkt ikke mottatt noen klage fra Follo gaupejaktlag. Etter en vurdering besluttet Miljøverndepartementet å behandle klagen fra Follo gaupejaktlag, jf. forvaltningsloven § 31. Rovviltnemnda i region 4 oversendte sin vurdering av klagen til departementet 11. januar 2013.

I tråd med rovviltforskriften § 18 første ledd annet punktum har Direktoratet for naturforvaltning gitt en faglig tilrådning i brev av 7. januar 2013.

Klagernes anførsler

Sammenslutningen av storviltvald

Anførsel 1:

Sammenslutningen av storviltvald stiller spørsmål vedrørende antall familiegrupper i region 4. Den reiser spørsmål om hva som er årsaken til at 9 familiegrupper i 2011 har blitt til 6 i 2013 når samtlige gauper felt i 2011 var enslige dyr. Videre spørres det om hvorfor nemnda ikke har tatt hensyn til at gaupeforskerne mener at bestanden er voksende i region 4.

Anførsel 2:

Sammenslutningen stiller videre spørsmål vedrørende manglende bruk av ny modell for bestandsberegning. De er også kritiske til bestandsregistreringen og metoden for bestandsestimering.

Anførsel 3:

Sammenslutningen stiller også spørsmål vedrørende voksende gaupestamme i jaktområde 2 i region 4 som er fastsatt som forvaltningsområde for ynglende ulv. Klager stiller spørsmål til nemnda om hvordan den kan mene at jaktområde 2 skal ha en voksende gaupebestand. Sammenslutningen viser her til vanskeligheten med å opprettholde en bærekraftig elg - og rådyrstamme innenfor forvaltningsområdet for ulv og gaupe.

Anførsel 4:

I forbindelse med bestandsregistrering og bestandsberegning anfører klager at rovviltnemnda og rovviltforskere har liten tillit hos jegere og friluftsmennesker når det gjelder innmeldinger og registreringer av gauper.

Anførsel 5:

Avslutningsvis viser sammenslutningen til at med en totalkvote på 118 gauper ble det felt 80 gauper under kvotejakten i 2012. Det tilsier at årets bestand er 44 % større enn forrige sesong, og at dette derfor bør tas høyde for under fastsettelse av årets kvote. Sammenslutningen lurar på hva rovviltnemnda ønsker å gjøre med en voksende gaupebestand.

Sammenslutningens forslag til gaupekvote for 2013 er at kvoten økes til 6 hunndyr og totalt 12 dyr med hanner og hunndyr under 1 ½ år.

Follo gaupejaktlag

Follo gaupejaktlag ønsker at hunndyrkvoten skal økes til to hunndyr i region 4, forvaltningsområde 2. De begrunner dette kravet med at høyere uttak av hunndyr enn det rovviltnemnda har bestemt ikke vil ha noen påvirkning på antall familiegrupper i regionen. De viser her til en oversikt over felte dyr fra 1999 til 2012. Fra tabellen viser de til at antall felte hunndyr varierer fra 0-5 dyr i perioden. I 2002 ble det felt 5 hunndyr i regionen, og Follo gaupejaktlag viser her til at selv et uttak på 5 hunndyr ikke har noen påvirkning på antall familiegrupper i regionen.

Videre viser klager til at det er vanskelige sporingsforhold på grunn av lite snø i region 4. Dette gjør det vanskelig å dokumentere gaupestammen. I tillegg er den nye prognosemodellen fra NINA som rovviltnemnda baserer sitt vedtak på under vurdering og innarbeiding.

Videre anfører Follo gaupejaktlag at region 4 har en brukbar rådyrstamme, noe som gir gaupa gode levevilkår og som bidrar til at regionen har et stort produksjonspotensial. De anser det derfor som sannsynlig at den årlige produksjonen er større enn det rovviltnemnda bruker som beregningsgrunnlag.

Follo gaupejaktlags neste anførsel er knyttet til utvidet jakttid i jaktområde 2 i region 4. Rovviltnemnda har i sitt vedtak gitt kommunene Marker, Aremark og den delen av Halden som ligger sør for Rv. 21 og øst for Iddefjorden utvidet jakttid frem til 1.mars, hvor det angitte området skal ha reservert ett dyr. Tidligere har dette området hatt reservert dyr fra kvoten frem til 21. februar. Follo gaupejaktlag etterlyser begrunnelse for denne utvidelsen.

Avslutningsvis i klagen fremmer Follo gaupejaktlag et krav om at Follo skal bli en egen jaktregion. De viser her til tidligere søknad.

Bygdefolk for rovdyr

Variasjon i bestandsestimat kan tyde på manglende kontroll i gaupeforvaltningen. Organisasjonen er i tvil om kunnskapsgrunnlaget (§ 8 i naturmangfoldloven) har vært brukt i hele sin bredde. Det er bl.a. ikke tatt høyde for følgende usikkerhetsmomenter: Små bestander er utsatte for tilfeldigheter, kullstørrelsen er liten i region 4, regionen er snøfattig og dette vanskeliggjør estimering av bestand og kvotene fastsettes lenge før årets bestandstall er estimert.

Organisasjonen anfører videre at det absolutt viktigste og grunnleggende argument for å drive med kvotejakt og felling av store rovdyr er for å hindre skader på småfe. Dette er det liten fare for i mesteparten av region 4, siden størsteparten av regionen ikke har utmarksbeite. De anfører også at det er et faktum at det bare var registrert fem familiegrupper siste sesong, som er én under bestandsmålet for region 4. Videre vises det til den mye høyere tildelingen av kvote i Norge vs. Sverige sammenholdt med bestandstetthet.

Bygdefolk for rovdyr mener at de har godtgjort at det finnes store nok usikkerhetsmomenter til at når antallet familiegrupper (5) er under bestandsmålet (6), er det spesielt viktig å være forsiktig med tildeling av store kvoter. I tillegg mener klager at det er uforståelig at et område på norsk side uten sau på utmarksbeite har en jaktkvote som er 4 ganger så stor (22,8 % av bestanden), som et tilsvarende område uten sau på utmarksbeite på svensk side (ca 5,5 % av bestanden).

Bygdefolk for rovdyr ber rovviltnemnda om å omgjøre vedtaket ved å redusere kvoten primært fra 4 til 0 gauper i jaktområde 2, sekundært fra 4 til 1 (for å tilpasses lignende forhold i Sverige uten utmarksbeite) i jaktområde 2. Klager minner om at dette utgjør mindre enn en familiegruppe, og siden region 4 hadde én familiegruppe under bestandsmålet vil dette føre regionen tilbake mot bestandsmålet igjen.

Rovviltnemndas vurderinger

Klagen fra Sammenslutningen av storviltvald

Rovviltnemndas merknader til klagers anførsler er som følger:

Anførsel 1:

Det er feil i klagen vedrørende bestandsestimat. Det riktige er at det i region 4 var seks familiegrupper i 2011, og fem i 2012. Data for 2013 kommer først i mai 2013. Det var derimot ni familiegrupper i 2010. Videre mener overvåkingsprogrammet (forskerne) at bestanden på landsbasis har vært synkende siden 2009 – og ikke stigende. Anslag på bestandsstatus 2013 for region 4 (jf. over) er 6,5 [4,2–8,9].

Anførsel 2:

Rovviltnemnda viser til sekretariatets innstilling om at de må forholde seg til det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt data NINA Rapport 859 om "Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012". Videre viser nemnda til at nemnda er klar over at det både kan være utfordringer med lite snø i

regionen – og muligens manglende innrapporteringer om spor til Statens Naturoppsyn. Likevel må forvaltningen ha tillit til Nasjonalt overvåkingsprogram og den kunnskapsstatus som finnes. Kunnskapsgrunnlaget og bestandsestimatet vil være førende for tildelingen av kvote.

Anførsel 3:

Sekretariatet har i sin anbefaling til nemnda hatt som mål at bestanden skal ligge på seks familiegrupper i regionen sett under ett, tilsvarende vedtatt bestandsmål. Videre er det lagt vekt på en geografisk arealdifferensiering hvor jaktområde 1 (område med sau på utmarksbeite) får en større tildeling enn ellers i regionen (jaktområde 2). Dette er i henhold til gjeldende forvaltningsplan.

Anførsel 4:

Rovviltnemnda tar informasjonen til orientering, men håper og tror at det er forståelse for de vedtak som fattes.

Anførsel 5:

Klager viser til nasjonal kvote og nasjonalt uttak. I henhold til prognose for bestanden på landsbasis, så ligger anslaget på 70 familiegrupper før jakten i 2013. Dette er fem flere enn det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper.

Klage fra Bygdefolk for rovdyr

Rovviltnemndas merknader til klagers anførsler er som følger:

Rovviltnemnda viser til sekretariatets innstilling og har forståelse for usikkerhetsmomentene som er knyttet til å forvalte en bestand som er vedtatt å ligge på seks familiegrupper i regionen. Videre er det presisert i rovviltforliket at man skal ligge så nært bestandsmålet som mulig. Anslaget iht. ny metode (kommentert over) ligger på 6,5 familiegrupper i region 4 for 2013, men med en relativt høy usikkerhet. Klager stiller spørsmål om naturmangfoldlovens § 8 er brukt i hele sin bredde. Rovviltnemnda har lagt til grunn tilgjengelig kunnskap om rovviltforekomst og bestandsstatus for rovvilt i rovviltregion 4. Dette er kunnskap hentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. I tillegg er kunnskap fra forskningsprosjekter, samt annen tilgjengelig kunnskap brukt. Erfaringene fra tidligere års tildeling og hvordan bestanden har variert er også lagt til grunn.

Rovviltnemnda mener at det er riktig som klager påpeker at det på svensk side er en lavere tildeling av kvote i forhold til bestanden, enn det er på norsk side. Dette kan ha ført til en netto innvandring av gaupe til region 4, som har medført at man kan ha en høyere avskyting i regionen, enn man ellers kunne hatt.

Follo gaupejaktlag

Rovviltnemndas merknader til klagers anførsler er som følger:

Utvidelsen av jakttiden for jaktområde 2

Forvaltningsplanen for store rovdyr i region 4 har satt mål om å redusere den totale rovvilttettheten i områder med flere rovviltarter. Dette gjelder de områdene hvor det i tillegg til gaupe, er fast tilhold av ulv. Området med flere rovviltarter er utvidet i tråd med hvor det er registrert familiegrupper eller revirmarkerende ulv. Avgrensning av jaktområdet er satt langs Glomma for å gjøre grensen enkel og tydelig. Rovviltnemnda har dermed videreført ordningen fra 2009 der grensekommunene Marker, Aremark og deler av Halden kommune får reservert noen få dyr (for 2013 ett dyr) den første tiden. Dette grunnet vanskelige snøforhold i området, sammen med tett bestand, og innvandring fra Sverige.

Frem til og med 2012 gjaldt dette de tre første ukene av jakten. Etter fire uker (1. mars) ble videre hele region 4 ett jaktområde. Det kan virke forvirrende at det opereres med to ulike datoer med en ukes forskjell for sammenslåing av jaktområder, og for å redusere risikoen for misforståelse, har nemnda for 2013 bestemt at man slår disse to datoene sammen og at man dermed kun trenger å forholde seg til en dato for sammenslåing (1. mars). Dette vil ikke gi noen andre forvaltningsmessige utfordringer, enn at det blir enklere og at risikoen for misforståelse blir redusert.

Søknaden om Follo som eget jaktområde

Rovviltnemnda har flere ganger mottatt henvendelse og ønsker fra gaupejegere i området Follo om at de gjerne skulle hatt et eget jaktområde, med egen kvote i Follo. Selv om forekomst av gaupe i området kan føre til flere gaupedrepte rådyr, er det ikke problemstillinger knyttet til husdyr på utmarksbeite i området. Det har heller ikke vært fast forekomst av andre rovviltarter i området. Området vil dermed ikke være prioritert iht. forvaltningsplanen for økt tildeling av dyr. Rovviltnemnda er kjent med at det på grunn av periodevis lite snø, kan være utfordringer knyttet til selve jaktutøvelsen i området. Holdt opp mot de øvrige prioriteringene i forvaltningsplanen, har det likevel ikke blitt lagt avgjørende vekt på dette.

Med en redusert totalkvote for region 4 til seks dyr, hvorav kun to eldre hunndyr, vil det også gjøre det utfordrende å dele disse på enda flere jaktområder.

Rovviltnemnda kan ikke se at klagene inneholder argumenter som bringer inn ny kunnskap eller forvaltningsstrategier som bør medføre endringer i forhold til vedtaket om kvotejakt for 2013. Klagene tas dermed ikke tilfølge.

Direktoratet for naturforvaltnings faglige tilråding

Rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

"Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste

ungling fortsatt vil oppfylledet nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes."

Direktoratets faglige tilråding i denne saken knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i region 4 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste unglings år fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 6 ynglinger i regionen. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden i regionen tar utgangspunkt i at vedtatte kvote effektueres. Rovviltnemnda i region 4 har fattet vedtak om en totalkvote på 6 gauper, med en hundyrkvote på 2 dyr over ett år.

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 4:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 859: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2010, 2011 og 2012 er det registrert henholdsvis 80, 74 og 69 familiegrupper av gaupe på landsbasis. Antall familiegrupper i 2012 tilsvarer en estimert minimum totalbestand på 384-408 dyr. Direktoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe på landsbasis ble nådd i 2012.

Det er den siste treårsperioden registrert henholdsvis 9, 6 og 5 familiegrupper av gaupe i region 4. Gjennomsnittet er på 6,7 ynglinger, og bestandsmålet på 6 årlige ynglinger er følgelig nådd.

Om gaupas bestandsdynamikk og forventet utvikling i region 4

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

Prognosemodellen er videreført i NINA rapport 859 for å gi den siste oppdaterte oversikten over bestandsutviklingen av gaupe fremover i tid. Rapporten viser at for landet som helhet kan en forvente en liten oppgang i antall familiegrupper fra 69 familiegrupper før jakt i 2012 til 70 (60-82) familiegrupper før jakt i 2013. Det er estimert 27 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2013 vil være under det nasjonalt

fastsatte bestandsmålet på 65 familiegrupper av gaupe. For region 4 viser prognosen en svak oppgang i antall familiegrupper, fra 5 familiegrupper før jakt i 2012 til 6,5 (4– 9) familiegrupper før jakt i 2013. Det er estimert 40 % sannsynlighet for at gaupebestanden i region 4 før jakt i 2013, vil være under det fastsatte bestandsmålet på 6 familiegrupper av gaupe i regionen.

Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle, jo mindre tall man opererer med, og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i f.eks. fødsels- og dødsrater.

Prognosemodellen kan videre anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. For å holde en stabilisert bestand i region 4 på 6 familiegrupper av gaupe gir modellen et estimert uttak på 3 voksne hunndyr og et estimert totaluttak på 8 gauper, hvis bestanden ligger rundt bestandsmålet.

Direktoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på “Prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge” (NINA rapport 774). En slik prognosemodell vil ikke med 100 % sikkerhet kunne forutsi utviklingen i gaupebestanden, men kan gi en sannsynlighetsfordeling for ulike utfall. Etter direktoratets vurdering er dette den best tilgjengelige kunnskapen om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2013. Alternativet er å ta utgangspunkt i fjorårets familiegrupperregistreringer når årets kvoter skal fastsettes.

Til tross for store uttak enkelte år har bestanden vært relativt stabil i regionen, og tidligere nedganger i bestanden har raskt blitt fylt opp igjen. Enten fra dyr innenfor regionen eller omkringliggende regioner, sannsynligvis Sverige. Registreringene av familiegrupper bekrefter også dette ved at antall familiegrupper har vært stabilt på rundt seks, bortsett fra 2010 hvor det ble registrert 9 familiegrupper. Uttaket av voksne hunngauper har variert mellom 1 og 4 dyr i samme periode og har i hovedsak vært innenfor et forsvarlig uttak, jf. NINAs prognosemodell.

Nemnda har i vedtak av 20. november 2012 fattet vedtak om en totalkvote på seks gauper, hvorav maksimalt to voksne hunngauper. Direktoratet konstaterer at vedtatte

kvote ligger noe i underkant av anbefalt kvote og hunndyrbegrensing som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 6 årlige familiegrupper. Direktoratet viser videre til nemndas behandling av klagen og sekretariatets erfaringer med gaupebestanden i regionen.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av nemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 4 i 2013 anser direktoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres.

Miljøverndepartementets vurderinger

Klagen er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8-10 og 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder for § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser at § 11 ikke er relevant i denne saken.

Ved behandlingen av St.meld. nr 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på sju av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4, og for forvaltningsregion 4 er det fastsatt et bestandsmål på 6 årlige ynglinger av gaupe.

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de

vedtatte bestandsmål, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 4.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt forvaltningsregion som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsettes bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fastsette vedtak om kvoter for jakt, jf. §§ 7 og 11.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlag inngår også i rovviltforskriften § 7 annet ledd, som fastslår at nemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt og på data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Vedtak om kvote for jakt på gaupe skal blant annet inneholde avgrensning av jaktområde, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder, og om bestemte typer dyr skal være unntatt, jf. § 11 annet ledd. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd og naturmangfoldloven § 10.

Departementet viser til at rovviltnemnda ved kvotefastsettelse har vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling, jf. sekretariatets innstilling. I tillegg til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt er det i kvotefastsettelsen lagt til grunn tidligere erfaringer med kvotejakt og avgang av gaupe i regionen. Gjennomsnittlig har bestandsmålet i region 4 den siste treårsperioden ligget på 6,7 årlige ynglinger av gaupe. I 2012 lå bestandsmålet på 5 årlige ynglinger. I rovviltnemndas grunnlag vises det blant annet til at under kvotejakten i 2012 ble det totalt felt 6 dyr fordelt på 4 voksne hanner, 1 voksen hunn og 1 ung hann. I tillegg ble det registrert et gaupekadaver utover det som ble felt under den ordinære gaupejakten i 2012. I 2011 ble det totalt tatt ut 13 gauper, 11 under jakt og to ved irregulær avgang. Dette er det nest høyeste uttaket av gaupe i regionen siden kvotejakt ble innført. I grunnlaget for rovviltnemndas vedtak er kvoten fastsatt på bakgrunn av hva gaupebestanden i region 4 vil tåle av beskatning i 2013, basert på hva som dokumenteres av familiegrupper via det Nasjonale overvåkingsprogrammet, kjent

avgang, sannsynlig innvandring av gauper fra tilstøtende områder i Sverige og tidligere års erfaring med høyt totaluttak.

Videre viser departementet til direktoratets faglige tilrådning hvor det fremgår at det på bakgrunn av utviklingen i bestanden, er mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres. Som beskrevet i den faglige tilrådningen sannsynliggjøres dette også gjennom prognosemodellen fremlagt i NINA Rapport 859, hvor det fremgår at prognosen for antall familiegrupper av gaupe i region 4 holder seg relativt stabilt rundt bestandsmålet på 6 årlige ynglinger. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Sammenslutningen av storviltvald anfører at gaupekvoten i region 4 bør økes. Follo gaupejaktlag ønsker på sin side en økning på ett hunddyr i forvaltningsområde 2 i region 4. I sin faglige tilrådning uttaler direktoratet at for å holde en stabil bestand i region 4 på 6 familiegrupper av gaupe, gir modellen et estimert uttak på 3 voksne hunddyr og et estimert totaluttak på 8 gauper, hvis bestanden ligger rundt bestandsmålet. Den siste treårsperioden er det registrert henholdsvis 9, 6 og 5 familiegrupper av gaupe i region 4. Gjennomsnittet er på 6,7 ynglinger, og region 3 ligger dermed over bestandsmålet. I 2012 ble det derimot registrert 5 ynglinger av gaupe, hvilket er under bestandsmålet. Dette innebærer etter departementets syn at kvoten bør settes noe lavere enn det prognosemodellen tilsier når bestanden ligger på bestandsmålet, for å nå bestandsmålet på 6 ynglinger av gaupe etter neste yngling. Departementet har på bakgrunn av dette ikke innvendinger til kvoten på seks gauper, hvorav to hunddyr over ett år, som er fastsatt av rovviltnemnda. Rovviltnemndas vedtak er etter departementets vurdering i tråd med målsettingene om å forvalte gaupebestanden så nær det fastsatte bestandsmålet som mulig.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupa utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. I 2011 ble det totalt tatt ut 13 gauper i rovviltregion 4, 11 under jakt og to ved irregulær avgang. I 2012 ble det registrert et uttak på seks gauper under kvotejakta, hvorav kun ett dyr var et eldre hunddyr. Videre ble det registrert ett fallvilt som ikke ble kjønns- eller aldersbestemt. For landet som helhet har bestandssituasjonen for gaupe den siste treårsperioden vært slik at bestanden har ligget godt over det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Tall fra Rovdata viser imidlertid en nedgang i gaupebestanden de to siste åra, jf. NINA rapport 859. Rapporten viser at for landet som helhet kan en forvente en liten oppgang i antall familiegrupper fra 69 familiegrupper før jakt i 2012 til 70 (60-82) familiegrupper før jakt i 2013. Avgangen av gaupe i regionen skjer i hovedsak i form av gaupejakt. Det betyr at forvaltningen i stor grad selv kontrollerer den samlede belastningen på gaupe i regionen.

Føre-var-prinsippet i § 9 kommer i hovedsak til anvendelse der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. § 9 slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger

tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Etter departementets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken. For gaupe foreligger det som tidligere nevnt betydelig kunnskap om bestandssituasjonen, effekten av påvirkninger og den samlede belastningen arten utsettes for.

Rovviltnemnda har lagt avgjørende vekt på de hovedlinjer som forvaltningsplanen trekker opp for en arealdifferensiert forvaltning av gaupe ved forslag til fordeling av fellingskvoter. I henhold til forvaltningsplanen er det i områder med sau på utmarksbeite en ønsker å redusere gaupebestanden. Dette ut fra målsettingene om å redusere tap av husdyr tatt av gaupe. I tillegg er det i forvaltningsplanen satt mål om å redusere den totale rovvilttettheten i området med flere rovviltarter. Dette gjelder de områdene hvor det i tillegg til gaupe, er fast tilhold av ulv. Avgrensning av jaktområdet er satt langs Glomma for å gjøre grensen enkel og tydelig. Videre har rovviltnemnda opplyst at utviklingen i skade- og konfliktsituasjonen med beitenæringen i regionen har vært positiv, med en tydelig reduksjon i tap av sau til gaupe i perioden fra 2005 og fram til i dag, jf. sekretariatets innstilling.

I fordelingen av kvoter mellom områdene er det lagt avgjørende vekt på forvaltningsplanen og den arealdifferensierte forvaltningen av gaupe, og jakten innrettes slik at gaupebestanden reduseres i områder med husdyr på beite. Dette er i samsvar med naturmangfoldloven § 12. Det følger av bestemmelsen at for å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Departementet anser etter en samlet vurdering at rovviltnemndas vurderinger er hensiktsmessige med sikte på å oppnå det samfunnsmessig beste resultatet, og at vurderingene er i samsvar med naturmangfoldloven §§ 16 og 12, og rovviltforskriften §§ 7 og 11.

Også naturmangfoldloven § 14 har vært trukket inn i vurderingen. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Rovviltnemnda har i sitt vedtak vektlagt potensialet for rovviltskade på beitedyr, og det ivaretar slik sett andre samfunnsinteresser.

Departementet finner at vedtaket tilfredsstillende vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Det vises i denne sammenheng blant annet til redegjørelsen fra Direktoratet for naturforvaltning. Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig (jf. også prinsippet i naturmangfoldloven § 10), artens betydning for næring eller rekreasjon,

høstingstradisjonen i vedkommende område og den skade som arten gjør. Videre er vedtaket etter departementets vurdering i overensstemmelse med rovviltnemndas forvaltningsplan for rovvilt og prinsippet om prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

I sin klage anfører Sammenslutningen av storviltvald at det ikke er samsvar mellom de registreringene av gaupe som blir meldt inn, og den bestandsberegningen som danner grunnlag for kvotefastsettelsen for gaupejakta.

Miljøverndepartementet finner ikke grunnlag for å trekke i tvil arbeidet som gjøres med bestandsregistrering og bestandsberegning.

Når det gjelder Follo gaupejaktlags anførsel om endring i den utvidede jakttiden i deler av jaktområde 2, finner ikke departementet grunnlag for å gjøre endringer i rovviltnemndas vedtak. Departementet legger vekt på at det her er snakk om en videreføring av ordningen fra 2009-2012, som er i tråd med forvaltningsplanen for regionen. For øvrig viser departementet til rovviltnemndas begrunnelse for hvorfor deler av jaktområde 2 har fått utvidet jakttid fram til 1. mars.

Også når det gjelder Follo gaupejaktlags søknad om å bli en egen jaktregion, viser departementet til rovviltnemndas begrunnelse.

Departementet kan ikke se at det på bakgrunn av klagene er fremkommet opplysninger som tilsier en endring av rovviltnemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 4 i 2013.

Konklusjon

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 4 om kvote for jakt på gaupe i 2013 på seks dyr, hvorav maksimalt to hunndyr på ett år eller eldre. Klagene tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

for *Solveig Paulsen*
Brita Slættemark (e.f.)
avdelingsdirektør

Mari Andrea Moland

Mari Andrea Moland
førstekonsulent

Kopi til:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM

Adresseliste

Follo gaupejaktlag v/Thor Frogner	Vestbyveien 221	1440	DRØBAK
Hærland rovviltlag v/Pål Dramstad	Dalveien 184	1878	HÆRLAND
Bygdefolk for Rovdyr	Vikabakken 4	2420	TRYSIL